

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Neminem posse in hac vita sine speciali priuilegio omni leui peccato carere, quemque tamen cum Dei gratia peccata leuia in dies magis ac magis posse minuere. Cap. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

tuentes quod ingentem modum debiti nobis remittit Deus, & amplius eum diligere possimus, & verendum pudoremque concipere.] Omnia ergo consonant, & vnus atque idem est spiritus Dei sanctos suos regens, qui eius ductum sequentes, debent communiter, & vt in plurimum memoriam antea vitæ deponere, & beneficia diuina, ac perfectiones sui Creatoris meditari, & amore ac desiderio patriæ cœlestis succendi, interdum verò ex causis prædictis, vel cum Dominus ad id interius vocauerit, antiquorum peccatorum recordari, & se indignissimos reputare, ac tali memoria compungi. Solet enim ille, qui suos amore matris amat, eos propter antiqua peccata tristes, & memoria pristina infidelitatis turbatos, vt eos recreet, mirabili consolatione lenire, & vt fiducialiter ad eum accedat, dulcissimis dilectionis signis amplexari. Nos autem, qui hanc peccatorum grauiam materiam quasi tristes cepimus, lati periculis, quia minus cogitantes, diuinorum beneficiorum memoria, & interna suauius recordatione, vltimam ei manum imponimus.

Neminem posse in hac vita sine speciali privilegio omni leui peccato carere, quemque tamen posse cum Dei gratia peccata leuia in dies magis ac magis minuere.

CAPVT IX.

V. de fuga lethalium peccatorum dicta sunt, ad primum gradum spiritualis vitæ pertinet, quem postquam tenuerit virtutis & perfectionis amator, & anterioris vitæ peccata grauiora per veram contritionem spiritus, & bris confessionem, ablucit, ac pro ipsis satisfecerit, & iam diuina gratia adiutus quasi ex consuetudine vitauerit, nec se ipsum tam dura & acerba morte confecerit, opus est vt vltra progrediatur, & ad secundum gradum virtutis, nempe, ad fugam leuium & venialium peccatorum, accedat. Vt autem ad quid eum exhortemur, intelligat, quid vniuersa Theologia de huiusmodi peccatorum fuga sentiat, exponemus, ne aut vltra humanæ naturæ possibilitatem præsumat, aut imbecillitatem prætendens, in totum id quod viri spirituales consequi solent, non tendat. Certum ergo est, & constans apud omnes Theologos, posse hominem etiam post Adæ peccatum, cum gratia Dei, omnia & singula vitare peccata venialia, quo tempore ipsa diuina occurrunt, cum Deus non minus rectus quam benignus hæc peccata verans, creaturam suam ad aliquid impossibile non obligauerit, neque ei quod præstari non possit, vnquam præceperit. Cuius sententiæ assertor manifestissimè est Augustinus ita scribens: Nam qui dicunt esse posse in hac vita hominem sine peccato, non est eis continuo incauta temeritate oblitendum. Si enim esse posse negauerimus, & hominis libero arbitrio, qui hoc volendo appetit, & Dei virtuti, vel misericordiam, qui hoc adiuuando efficit, derogabimus.] Et paucis interiectis: Si à me quaeratur, inquit, vtrum homo sine peccato possit esse in hac vita, confitebor posse per Dei gratiam, & liberum eius arbitrium.] Et etiam regius vates satis ostendit, qui, cum dixisset: Tu mandasti mandata tua custodiri nimis, id est, perfecte, ita, vt nec in magnis, neque in minimis ea transgrediamur, non despondet animum, nec impossibilitatem causatur, sed

Aug. li. 2. de p. m. c. 6.

psal. 118. n. 4.

A optans prosequitur: Vtinam dirigantur via meæ ad custodiendas iustificationes tuas.] Quis autem optaret quod nec per proprias vires, nec per Dei gratiam efficere posset: Et sæpius idem scriptura proclamatur, iubens vt simus sine querela, & perfecti in Christo, & sancti, ac immaculati in conspectu Dei, quæ perfectio non præciperet, si nobis etiam omnium leuium peccatorum abiectionem impossibilem iudicaret. Hæc namque peccata macula sunt, & defectus, quæ virtutem fuscant, & mentem nostram vt-cunque commaculant.

B Certum est etiam, immo & priori dicto certius ac firmiter, quod licet homines cum gratia Dei possint singula leuia peccata vitare, nullus tamen purus homo (vna Beata virgine excepta) omnia huiusmodi peccata vitauit, ac se immunem ab omni macula custodiuit. Illa quidem, quæ singulari privilegio omnipotentis, nec in ipso momento conceptionis fordidit, nunquam se vel minimo contagio alicuius defectus infecit: reliqui verò quantumuis sancti, quantumuis perfecti, vltra originale peccatum aliquas saltem leues maculas propriis actibus contraxerunt, aliquo se, vel paruo peccato fœdarunt. Sacra quidem litteræ vt hominem in sui cognitione stabiliant, nullum sui generis peccatum eximunt, sed omnes maculis & delictis inuoluunt. Non est, dicunt, homo, qui non peccet: Et, Septies in die cadit iustus: id est, multoties: Et, Non est homo iustus, qui faciat bonum, & non peccet.] Et, Sentio aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captiuum me ducentem in legem peccati.] Et, In multis offendimus omnes.] Et, Si dixerimus quod peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.] Quæ omnia cum de vniuersis hominibus, sine exceptione alicuius, aut etiam expressè de iustis loquantur, manifestè indicant, etiam iustos ac perfectos viros peccatis saltem leuibus non carere, quos Dominus orare docens, inter alia docuit postulare: Dimitte nobis debita nostra: quasi omnes habeant, quod Dominus sibi dimittat.] Longum esset, & extra propositum nostrum, sanctos patres suam imbecillitatem confitentes citare; sunt enim omnes, qui diuinis scripturis edocti, & proprio ac alieno experimento eruditi, id ingenuè fateantur. Id ait Irenæus, Cyprianus, Chrysostomus, Nazianzenus, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, Gregorius, Bernardus, Ricardus Victorinus, Thomas, & alij, quotiescunque hanc materiam tractare contigerit. Nos his omnibus prætermisiss, duos tantum in medium afferamus. Alter sit Leo Papa, qui assiduas huius vitæ tentationes exaggerans, hæc ait: Nec facile prouenit cuiquam tam incruenta victoria, vt inter multos hostes, frequentisque conflictus, etiam si sit liber à morte, sit quoque immunis à vulnere.] Alter sit Ioannes Cassianus in hunc modum scribens: Impossibile namque est quemlibet sanctorum non istis minimis, quæ per sermonem, per cogitationem, per ignorantiam, per obliuionem, per necessitatem, per voluntatem, per obreptionem, per somnium admittuntur, incurere.] Quare merito Mileuitanum Concilium anathemate percutit eos, qui verba Ioannis Apostoli; Si dixerimus, quod peccatum non habemus, nos ipsos seducimus,] propter humilitatem dicenda esse autumant, non quia omnes aliqua macula fœdeamus. Poterat enim dicere Apostolus: Si dixerimus quia non habemus peccatum, nos ipsos extollimus, & humilitas in nobis non est. Sed cum ait: Nos ipsos seducimus: satis ostendit, eum, qui se dixerit non habere peccatum, non verum loqui, sed falsum.] Merito etiam Irenæus ait, homi-

C

D

E

n. 5.

Philipp. 2. n. 15. Coloss. 1. n. 22.

3. reg. 8. 46.

Prover. 24. 16.

Eccles. 7. 21.

Roman. 7. 23.

Iacob. 3. 2.

1. Ioan. 1. 8.

Matth. 6. 12.

Irenæ. li. 3. c. 37.

Cypri. ser. de opere, & elemo.

Chryf. hom. 20.

Nazian. orat. de plaga grædina.

Ambros. in Iesai. c. 1. c. 1.

Aug. op. s. 20.

ad Hiero. Grego. li. 5. in 1. reg. ad c. 14.

Bern. ser. 16. 73 in Cant.

Ricard. de statu m. terioris hominis. c. 21.

Thomas 4. q. 109. artic. 8.

Leo serm. 4. de ieiunio de cimi men.

Cassia. coll. 11. c. 10. ult. etiã coll. 20. c. ult. & coll. 22. c. 13.

Concil. Mileu. can. 1. Ioan. 1. n. 8.

Irena. 5.

nem post peccatum à Domino morte fuisse multatum, non tantum ad vindictam peccati, sed etiam ad misericordiam peccatoris, ut non semper transgressor & peccator existeret, sed ad alium statum immortalitatis transiret, in quo sine peccato viuens, maculas pro perfecta puritate commutaret, & vitam aliam cœlestem sine vlla peccati contagione obtineret. Et verè Domine ita est. Misericordia tua est quòd viuamus, ut lacryans & gemitibus nostras maculas detestemur, & tibi in aliquo seruimus: & misericordia tua est, quòd moriamur, ut sordes tandem omnium peccatorum exuamus, & ad patriam ab exilio translati aliquando peccare cessemus.

Roma. 7. nu. 25.

Nec sola sanctarum scripturarum, & sapientissimorum patrum auctoritas ad hoc sentiendum & confitendum nos adigit; sed etiam manifesta ratio & experientia compellit. Gratia enim Dei post Adæ peccatum, licet in hac vita sanet mentem, nunquam tamen omnino reparat carnem, dicente Paulo: Ego ipse mente seruius legi Dei, carne autem legi peccati. Caro verò nondum reparata, nec ad plenum sanata, motus suos habet, siue iræ siue concupiscentiæ, præceptis Dei contradicentes, & aduersus rationem rebellantes. At istos motus ratio etiam vigilantissima per totam vitam non reprimat; sunt enim innumerabiles, nec illis in omni occasione resistit: dum namque huic ex professo renititur, alius ex improbitate, & fortè contrarius, insurgit, cui (ut oportuerat) citò non obstitit. Ergo nolens, id est, non plenè volens, aliquid vulnus sentit, aliquid peccatum admittit, quod in isto carnis siue sensualitatis motu, non ad plenum represso, consistit. Et quidem humana ratio, per peccatum, adhuc post gratiam acceptam, obscura permanet, adeo, ut secundum dictum Sapientiæ, Incertæ sint prouidentia nostræ;] & iuxta Paulum, Quid oremus, si cut oportet, nesciamus. Mansit etiam non omnino fortis, & robusta, ut nouerit singulis momentis importunitati carnis reluctari, & etiam in minimis eius procacitatem compescere. Quam imbecillitatem Paulus aduertens, exclamat: Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?]

Sapient. 9. nu. 14. Rom. 8. nu. 26.

Hæc autem obscuritas in causa est, ut sæpe in rebus aut deficiat, aut excedat: & hæc infirmitas vi appetitus impulsat ut in multis offendat, & tadio tantorum impedimentorum, quæ ipsi rectè progredi uolenti, obstant, nunc hinc nunc illuc victa succubat. Sed bene Deus, quis hoc in se ipso quantumuis sanctus non experitur? Quis gloriari potest castum se habere cor, id est, omni peccati face purgatum? Quis aliquando non est in oratione distractus? Quis in Psalmodia non est minori reuerentia, quam par erat, affectus? Quis interdum in Missæ sacrificio non tepuit? Quis non fuit cogitationum inanium vanitate delusus, aut desideriorum terrestrium uilitate pulsatus, aut affectus inordinati insurrectione commotus? Quis aliquando cum loqui debuisset, non siluit, aut tempore silentij verbum non protulit, & in otioso sermone non excessit? Quis cibi, potus, & somni mensuram ita districtè seruauit, ut nunquam plus necessario, aut minus acceperit? Aduerte quæ Cassianus inter leuia peccata recenset. Aliud, inquit, est admittere peccatum mortale, & aliud est, cogitatione, quæ peccato non careat, præueniri, vel ignorantia, aut obliuionis errore, aut facilitate otiosi sermonis offendere, aut ad punctum in fidei theoria aliquid hæsitare, aut subtili quadam cenodoxiæ titillatione pulsari, aut necessitate naturæ aliquantisper à summa perfectione recedere. Hæc

Cassian. collat.

enim sunt septem lapsuum genera, in quibus vir sanctus, licet nonnunquam cadat, tamen iustus esse non desinit. In his & aliis similibus, quæ vix possunt numero comprehendi, tot sunt occasiones leuiter delinquendi, ut planè insanus sit, qui putet se solertissima etiam diligentia omne veniale peccatum vitasse, & nullum defectum, nec interius in corde, nec exterius in humanis actionibus incurrisse. Fortè quis in aliquo genere nunquam per totam vitam, nec uentiliter deliquit, ut si diues timoratus nunquam furtum nec leue fecerit, aut princeps suo regnò contentus, nunquam alienum, nec leuiter concupiuerit. Et de Ioanne Baptista, & de Iosepho sponso Virginis æquum est existimare, nunquam nec leuiter aduersus castitatem peccasse: & de Thoma Aquinate memoria proditum est, nunquam suam puram animam inanis gloriæ leui peccato infecisse. At omnia prorsus venialia vitasse, ad Angelos pertinet, qui nulli originali peccato subiecti, nec carne mortali circumdati, potuerunt diuina gratia adiuti, sine vllò delicto, & cum magno merito, ad felicitatis possessionem euolare.

Statuamus ergo hominem diuim (ut aiunt) & oblata occasione, posse omnia venialia peccata vitare, nam si non posset, non peccaret, cum peccatum non nisi à libera voluntate procedat, & tamen nunquam vitare, nec id quod in sua est potestate, vnquam aut fecisse, aut facere, aut esse facturum. Multa enim sunt, quæ possumus facere, & nunquam facimus. Nam & ego potui Romam iuisse, & nunquam iui; & potui pedes hanc latissimam prouinciã peragrare, & nunquam peragraui: similiter potui quodcumque peccatum leue, dum occurrit, vitasse, & non vitavi: & quia non vitavi, potens vitare, ideo deliqui; nec deliquissem, si vitare non potuissem. Augustinus profectò ad hanc eandem dissoluendam questionem, multis astruit plurima fieri posse, quæ nunquam sunt, nec fient. Absurdum tibi videtur dici, ait ad Marcellinum, aliquid fieri posse, cuius desit exemplum, cum sicut credo non dubites, nunquam esse factum, ut per foramen acus camelus transiret, & tamen ille, scilicet Christus, hoc quoque dixit Deo esse possibile. Legas etiam duodecim millia legionum angelorum, pro Christo, ne pateretur, pugnare potuisse, nec tamen factum. Legas fieri potuisse, ut semel gentes exterminarentur à terra, quæ datur filiis Israël, Deum tamen id paulatim fieri voluisse: & alia sexcenta possunt occurrere, quæ fieri vel potuisse, vel posse fateamur, & eorum tamen exempla, quòd facta sint, proferre nequeamus. Vnde non ideo negare debemus fieri posse, ut homo sine peccato sit, quia nullus est homo, in quo id perfectum esse, demonstrare possumus.

Duobus autem his positis, quòd possumus vitare omnia peccata leuia paulatim occurrentia, & non vitamus, & ideo peccamus; videndum est nunc quid viri perfecti circa hæc peccata faciant, & quovique in eorum deuotione procedant, ut pro posse illos imitemur. Multi ergo ex perfectis hominibus in carne viuentibus, hoc consequuntur, ut post conuersionem suam, ac gustatam spiritus sancti dulcedinem, nunquam aut rarissimè peccata venialia scienter, & ex industria, & cum plena deliberatione, committant. Ita scilicet ut aduertentes ipsi hoc verbum, Est peccatum veniale, ob reuerentiam diuinæ maiestatis, quam vnice venerantur, & diligunt, illud verbum nec pro salute totius

Aug. lib. de spiritu. c. lit. 6. 2.

Matt. 19. nu. 26. Matt. 26. nu. 13. Iudic. 2. nu. 23.

D. Thom.
12. q. 109
art. 8. &
9.

Bern. ser.
de Tripli-
ci cohabita-
tione vin-
culorum.

Job. 14.

Isa. 59. 1.

Iuda. in
Canon. n.
10.

mundi proferre constituent. Quod ita esse Thomas Aquinas, si profundè intelligatur, non obscure fatetur. Omnem enim impossibilitatem moralem (quam vocat) carendi veniali peccato, ad duo reuocasse videtur; scilicet ad infirmitatem carnis, & ad obscuritatem mentis, sape quid expediat, nescientis: viri autem perfecti, aut feruèdè proficientes, scientia illuminati, qua aliquid peccatum leue esse cognoscunt, & gratia ampliori roborati, & dulcedine diuini amoris illecti, non est cur non facillè carnis infirmitatem superent, & motus eius ad illicita tendentes cohibeant. Quod autem in vno leui peccato faciunt, in omnibus quæ aduertunt, faciunt, & primum motum insurgentem vt à leui peccato liberentur, priusquam vltra progrediatur, impediunt. Hos Bernardus, & merito, beatos ac felices appellat. Beatus huiusmodi homo, inquit, & abundanti spiritus influens maiestate, qui suavis & vinctus portat omnes, & neminem onerat ipse: qui terribilius & horribilius ipsa gehenna iudicat, in re leuissima vultum omnipotentis scienter offendere.] Planè beati sunt, qui licet ex infirmitate peccent (quem admodum enim, ait Job, Nemo mundus à forde) tamen nunquam scienter, & ex malitia, delinquant. Nam ex infirmitate peccare, infirmæ carnis opus est; nunquam tamen ex deliberata voluntate delinquere, nec leuissimè, opus est abundantis charitatis, quæ non tantum Creatorem suum omnibus prætulit, sed nec minimam eius offensam sciens, sine dubio admittit. Coniice oculos, quæso, in Franciscum, in Dominicum, in Bernardum, in Ignatium nostrum, & in alios similes sanctos, & videbis te manifestam iniuriam illis facere, si de ipsis, quod scienter, & de industria peccata venialia fecerint, cogitares. Quod autem illi habuerunt, multi viri spirituales ad perfectionem currentes, sine dubio habent, qui licet sapius ex infirmitate in leuibz cadant, nunquam tamen multis annis in huiusmodi scienter & ex industria deficiunt. Non enim nunc abbreviata est manus Domini, vt iustos suos ab ista infidelitate saluare nequeat, neque aggravata est auris eius, vt dilectissimorum preces non exaudiat, quibus quotidie postulant, si non ab omni peccato, (quod mortalitas ista non patitur) saltem à procacitate, & fronte meretricis liberari. Frontem verò meretricis habet, qui post diuinam maiestatem intimè cognitam, post amplissima eius dona suscepta, post gustatam celestium contemplationum suauitatem, audet, sciens & aduertens aliquid Domino displicere, illud, licet leuissimum, coram oculis sui Domini & Creatoris patrare. Interrogemus itaque viros sanctos, & obtestemur illos per nomen Domini, cui se totos commiserunt, vt dicant nobis sine villo lædendæ humilitatis timore, an aliquod peccatum veniale, non ex infirmitate, sed ex industria, & ex malitia per aliquot annos commiserint; & si dixerint, quia longo tempore, aut nunquam, aut vix ex malitia peccarunt, credamus eis, sunt enim testes omni exceptione maiores, & eos in hoc sequi & imitari conemur. Quod profectò sine villo timore & dicendum & scribendum esset, nisi tanta esset horum temporum malitia, tanta imperfectorum audacia, vt quod ipsi in se non vident, statim impossibile credant. In quos optime quadrat illud Iudæ Apostoli: Quæcunque ignorant, blasphemant:] quia suam exiguitatem & tepiditatem mensuram perfectorum faciunt, immo &

A diuinam gratiam sanctos mirificè iuuantem eleuare præsumunt.

Aliud etiam perfecti & proficientes circa peccata leuia faciunt, scilicet ea quæ per ignorantiam aut imbecillitatem contrahunt, in dies postulatione amplioris gratiæ, & diligentissima vigilantia, magis ac magis minuere. Curantque vt vt hæc minuta peccata, quæ omnino vitare non possunt, sint saltem pauciora numero, & malitia tenuiora, vt sic quotidie magis grati sint apud Dominum, & maiorem mentis suæ puritatem obtineant. Hæc ita esse Gregorius manifestò docet his verbis: Considerare magnopere quid agere iusti soleant, debemus. Qui plerumque si qua in se quamlibet leuiter carnalia esse deprehendunt, hæc in internis sensibus retrahentes, vehementer in semetipsis insequuntur: afflictione se conterunt, magnisque cruciatibus vel minima in se praua diiudicant, atque hæc per penitentiam damnant. Quod idcirco agunt, vt in conspectu æterni iudicis & ipsi inueniri, in quantum est possibile, irreprehensibiles debeant: & hi qui eos sic se iudicare conspiciunt, emendare semetipsos à culpis grauioribus inardescant.] Et rursus alio loco, explicans illa verba Davidis: Pro hac orabit à te omnis sanctus in tempore opportuno,] ait: Quanto electus quisque maiori sanctitate præminet, tanto magis de his, sine quibus hæc vita non ducitur, venialibus peccatis dolet. Quis sanctior Paulo, qui de se distidens, de corpore mortis per Dei gratiam liberari expectat? Sancti enim viri licet magnis iam virtutibus polleant, habent tamen adhuc de culpæ obscuritate quod ferant. Et licet iam magna vitæ claritate luceant, aliquas tamen peccati nebulas, veluti quasdam noctis reliquias, nolentes trahunt. Quod diuinæ profectò pietatis dispensatione agitur, vt qui ascensiones in corde suo disposuit, ad humilitatis celsitudinem sua melius infirmitate subleuetur: quatenus vnde parua reprehensibilia humiliter patitur, inde melius in iustitiæ virtute roboretur: & eo se in virtutis culmine erectum minimè sentiat, quo suis viribus, etiam parua, quæ eum impediunt, non expugnat. Hactenus ille.] Et Isidorus breuius: Sunt peccata leuia, quæ ab incipientibus quotidiana satisfactione purgantur: quæ tamen à perfectis vitis velut magna crimina euitantur.] De his in Ecclesiastico dictum est: Qui timent Dominum, preparabunt corda sua, & in conspectu illius sanctificabunt animas suas.] Preparant quippe corda sua in aduentum Domini, cum ea magna sollicitudine etiam à leuioribus purgant: & sanctificant in conspectu eius animas suas, dum eas diebus singulis ab his assiduis imperfectionibus, quæ omnino vitari non possunt, magis ac magis emundant. Custodiunt hi, quantum possunt, mandata Domini; quod si omnino suo desiderio non satisfaciunt, nec concupitæ puritati, (sicut re vera non satisfaciunt) patientiam habent vsque ad inspectionem illius, id est, vsque ad diem examinis, in quo perfectè purgabuntur, vt perfectè mundati, in celestes mansiones introcant. Cum ergo ista duo perfecti circa leuiora peccata præstare soleant, nos qui tendentes ad perfectionem instruimus, ad eadem illos hortari volumus. Nec dicimus illis vt nunquam peccent vel leuiter, quod satis nouimus à nullo puro homine, præterquam à Beata virgine, fuisse præstitum: sed quod aspirant ad hoc, vt nunquam ex industria, & cum plena deliberatione, leuia peccata faciât, & vt cætera ab ipsa naturæ nostræ mi-

D

E

Greg. 11.
moral. 5.
15.

Psal. 31.
n. 6.
Gregor. in
Psal.

Rom. 7. n.
25.

Psal. 83.
n. 6.

Isido. 2.
sent. cap.
18.

Eccles.
2. 20.

feria, & imbecillitate manantia, quotidie magis ac magis adhibita diligentia diminuant.

Peccata venialia fugienda esse propter mala, ad quæ disponunt.

CAPVT X.

MULTA sunt, quæ virorum spiritualium mentes ad magnum timorem istorum peccatorum leuium, & ad eorum fugam ac detestationem impellunt, quæ omnia breuitatis & lucis gratia, ad tria solum capita referemus. Illud autem primum sit, quantis malis ista peccata leuia ianuam aperiant. Quod sanè natura ipsa peccati venialis perspecta, & considerata, satis euidenter ostendet. Est enim peccatum veniale, si attentè ipsum inspiciamus, non quidem mors animæ, quod tantum crimini seu peccato lethali competit, sed est aduersa valetudo, & infirmitas animæ, quæ & ipsam animam fœdat, atque deformat, & à debita dispositione bene & feruè operandi distungit. Quod & Bernardus manifestè docet, dum illud sancti Dauidis exponens: Multæ tribulationes iustorum, & de omnibus his liberabit eos Dominus;] & animæ cogitationem curi, affectionem carni, & intentionem ossibus comparans, leuiora peccata tribulationes putat esse iustorum, & plagis ac vulneribus designari. Quæ sunt, inquit, tribulationes iustorum, nisi quod interdum decoloratur cutis, cum videlicet inutilis cogitatio in corde versatur? Nonnunquam verò etiam caro vulneratur, quando scilicet ad hoc vsque cogitatio perniciofa procedit, vt delectatione corrumpatur affectio. Nam ossa quidem iustorum omnino integra, atque illæsa custodiuntur à Domino, vt nunquam frangatur propositum cordis eorum, nunquam salubris intentio conteratur: vt videlicet concupiscentiæ titillati etiam detur assensus.] Optimè quidem leue peccatum animæ vulnus, atque ægritudo appellatum est: nam si ægritudo corporis, naturam corporis turbat, & ab oprimo statu dimouet; eodem modo veniale peccatum naturam nostræ mentis misceat, & ab ea, qua Deus contemplandus est, tranquillitate diuellit. Vnde idem Bernardus ait: Sicut corporis natura est sanitas, ita cordis natura est puritas: quia turbato oculo, non videbitur Deus: & cor humanum ad hoc factum est, vt suum videat Creatorem. Si verò sanitati corporis sollicita est prouidenda custodia; puritati cordis tanto sollicitior est impendenda, quanto pars ista dignior illa esse conuincitur.] Quid est, corporis natura est sanitas, & cordis natura est puritas? Nisi quod hæc secundum naturam sunt, infirmitas verò & impuritas aduersa naturæ, quorum illa corpus, ista verò cor ipsum inquietat, vt probè suas actiones præstare non possint? De huiusmodi impuritatibus, aut peccatis minutulis, in Salomone scriptum est: Muscæ morientes perdunt suauitatem vnguenti.] O quam aptè peccata leuia muscis comparantur, quæ omnia fœdant, omnibus actionibus insident, & ea quoque, quæ in mensa regis apponenda sunt, id est, ad cultum Domini offerenda, miserabili audacia commaculant. Muscæ sunt morituræ, quas nempe exterminare debemus, ne ipsæ & internam auferant suauitatem, & nos paulatim à sapientia ad stultitiam trãstent, quam istæ paruæ stultitiæ, si non quo ad substantiam, at quo ad feruorem, extenuant. Ægritudines sunt, ac inualetudines animæ, quæ instar lepræ

Bern. ser. de cute carn. & ossibus n. m. Psal. 33. n. 20.

Bern. ser. de tripl. ci. genere bonorum.

Eccles. 10. n. 1.

A insigni deformitate omnes eius vires ac sensus inficiunt. Nam & Augustinus ait: Quibus peccatis licet occidi animam non credamus, ita tamen eam velut quibusdam pustulis, & quasi horrenda scabie repletia deformem faciunt, vt eam ad amplexus illius sponsi cœlestis, aut vix, aut cum grandi confusione venire permittant.] De leproso hæc in Leuitico scripta sunt: Habebit vestimenta diffusa, caput nudum, os veste contactum, contaminatum, ac sordidum se clamabit.] Hæc omnia signa sunt luctus, atque tristitiæ; & sanè nos, qui singulis diebus lepram istam de nouo contrahimus, & non nisi paruo tempore illa caremus, vtique deberemus, si non vestimenta exteriora, at corda nostra in cotidiana examinatione vi doloris abrumperere, caput in signum pœnitentiæ conspersum humilitatis cinere, omni lætitiæ corona nudare, os præ rubore & verecundia ad omnem excusationem nostram opprimere, & nos ipsos planè immundissimos ac fœdissimos confiteri. Contemnamus nos, qui his fere semper ægritudinibus laboramus, quæ oculos mentis obnubilant, aures ad diuinos instinctus audiendos obturant, manus grauant, pedes retardant, & omnem interiore hominem ad perfectionis opera pigrum reddunt.

Sed si venialia peccata animæ ægritudines sunt, iam elucet, quoniam ad mortem, id est, ad peccata graua & lethalia disponunt. Sicut enim corporalis infirmitas mortem corporis vocat, & si non obstemus illi, tandem aduchit; ita spiritualis animæ infirmitas, animæ mortem compellat. Ingentem flammam, inquit Gregorius Nazianzenus, per exigua quoque scintilla excitat, & viperæ semen homini sæpe exitum inuexit. Proinde cura vt leuissimam quoque noxam effugias. Tameñ enim ea primo exigua, & minuta sit; postea tamen in ingentem magnitudinem excrescit.] Quod vt luce clariùs videamus, sciendum est, peccatorum venialium quædam esse graua ex genere suo, quæ aut materiæ pusillitas, aut defectus plenæ deliberationis in peccata leuia conuertit, vt si quis furtum vnus oboli faciat, si in re leui, & non multi momenti, de fratre detrahatur, si turpem cogitationem post aliquam negligentiam, & ante deliberatum consensum abiiciatur: alia verò leuia esse etiam ex proprio genere, quæ etiam magna; & plena deliberatio, qua fiunt, semper leuia ea reliquit, & nunquam in graua peccata commutauit: vt si quis verba otiosa proferat, aut tempus inutiliter terat, aut mendacium officiosum in medium producat. Illa priora ad graua peccata non multum à longè disponere nemo non videt. De quibus præcipue dictum est: Qui spernit modica, paulatim decider.] Et: Qui amat periculum, in illo peribit.] Quemadmodum enim, vt simili eiusdem Ecclesiastici vtamur, Operarius ebriosus non locupletabitur, sed dum hodie bibit, & cras bibit, & sequenti die aliud parum in potum immoderatum insumit, tandem in extremam paupertatem venit: ita qui hodie negligens est in impudica cogitatione reuertienda, cras negligentior erit, & iterum negligentissimus factus, ad consensum, id est, ad perditionem vsque gratiæ, procedet. Quare & sanctus Iob vt hanc rem astruat, Dominum in nobis post vanitatem videre iniquitatem affirmat. Ipse, ait, nouit hominum vanitatem, & videns iniquitatem, nonne considerat?] Vanitas leuia peccata designat, quæ licet malitiam peccati criminalis non habeant; tamen inutilia profus & debito sine carentia persistunt. Ex his facillimum est ad iniquitatem progredi, & post vanitatem, inuercundiam & procacitatem admittere. Quod docet Gregorius, eundem locum his verbis exponens: Aprè post vanitatem

Aug. ser. 41. de scilicet.

Leuit. 13. 45.

Naz. in sententia. 13.

Eccles. 19. n. 1. Eccles. 3. 27. Eccles. 19. 1.

Iob. 11. 11.

Greg. 10. mor. c. 9.

protinus